

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Дека́н географічного факультету
 /Калинич І.В./
« 31 » серпня 2020 року

**СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГЛОБАЛІСТИКА**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
Предметна спеціальність (Спеціалізація)(за наявності)	
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2020

Назва курсу	Глобалістика
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 «Природничі науки» 106 «Географія»
Викладачі курсу	Жулканич Борис Михайлович
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	boris.zhuikanich@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/enrol/index.php?id=1022
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	3 кредити ЄКТС / загальна кількість годин 90
Обсяг курсу	Аудиторних годин - 44, лекцій – 30, практичних - 14, СРС - 46
Формат курсу	Очний
Анотація до курсу	Навчальна курс «Глобалістика» є вибірковою дисципліною для студентів спеціальності 106 “Географія”, яка формує знання стосовно теоретичних засад та інструментарію аналізу феномену глобалізації, механізмів впливу глобалізації на всі сфери суспільно-політичного життя, функціонування держав, спільнот. В курсі представлено огляд сучасних теорій глобалізації, які дозволять об’єктивного аналізувати сучасні процеси взаємозалежності між державами і народами, транснаціоналізації та регіоналізації, а також розуміння можливостей впливу на процеси глобалізації та використання її позитивних аспектів.
Ключові слова	Країна, держава, територія, політика, глобалістика.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни «Глобалістика» є розкрити зміст глобалізації як концепції і методології та сформувані у студентів розуміння багатовимірності, суперечливості й одночасно значимості глобалізації для вивчення, аналізу й прогнозування політичних процесів, розуміння напрямів і перспектив розвитку сучасного українського суспільства та держави в умовах глобалізації. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

	<p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.</p> <p>ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.</p> <p>ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.</p> <p>ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.</p> <p>ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.</p>
<p>Пререквізити курсу</p>	<p>Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Глобалістика» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 106 «Географія» як: «Історія та культура України», «Загальне землезнавство», «Основи картографії», «Фізична географія материків та океанів», «Регіональна економічна і соціальна географія», «Географія світового господарства», «Історична географія з основами етнографії», «Географія населення з основами демографії».</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати зміст та засади основних теорій глобалізації; • теоретичні витoki та особливості концептуалізації феномену глобалізації; • дискурс глобалізації та його використання у дослідженні політичних процесів; • основні джерела, прояви та дилеми глобалізації, аналізувати їх у контексті сучасних теорій глобалізації; • основні етапи глобалізації як процеси посилення взаємозв'язків, взаємовпливів і взаємозалежності у глобальному масштабі; • принципи взаємодії локального та глобального у політичних та міжнародних процесах; • моделі інституціалізації глобальних взаємозалежностей та їхній вплив на суверенні держава та інших акторів; • теоретичні принципи побудови системи глобального управління та регулювання, інституціональні засади, обмеження моделей глобального врядування;

ПРН 1
ПРН 3

	<ul style="list-style-type: none"> • вміти використовувати теорії глобалізації та міждисциплінарні методи аналізу та інтерпретації політичних аспектів глобалізації; розуміти особливості дискурсу глобалізації та його використання у дослідженні політичних процесів; • теоретично осмислювати основні тенденції сучасних глобалізаційних процесів та враховувати їх у політичному аналізі розвитку українського суспільства; • інтерпретувати глобалізацію об'єктивним історичним процесом становлення єдиного цілісного світу, наслідками якого стали взаємозалежність сучасних суспільств і держав, їхня транспарентність, культурна гібридизація та уніфікація; • використовувати теорії глобалізації для поясненні явищ, подій та тенденцій сучасних політичних та міжнародних процесів; • пояснити особливості розвитку сучасних держав, трансформацій її основних функцій в умовах глобалізації. Розуміти переваги і загрози глобалізаційних процесів для розвитку Української держави на сучасному етапі; • формувати самостійні фахові судження про вплив глобалізації на суспільно-політичний розвиток українського суспільства на сучасному етапі; аналізувати вплив глобалізації на культурний розвиток і національну ідентичність, враховувати його у політиці ідентичності. 	ПРН 5 ПРН 6 ПРН 9 ПРН 12 ПРН 14
<p>Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекція - використовується для розгорнутого теоретичного викладу навчального матеріалу, аналізу та обґрунтування складних і розлогих питань.</p> <p>Бесіда - діалогічний метод навчання, під час якого викладач через постановку ретельно продуманої системи запитань підводить студентів до розуміння нового матеріалу або перевіряє засвоєння ними уже вивченого.</p> <p>Диспут - усний публічний спір при обговоренні наукових проблем з метою пошуків істини.</p> <p>На практичних заняттях вирішуються ситуаційні завдання прикладного характеру.</p>	
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Географічні карти, атласи, ілюстрації, схеми, таблиці тощо, відповідно до теми заняття.</p>	
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p style="text-align: center;">Критерії оцінювання модульної контрольної роботи</p> <p>Оцінка <i>відмінно (А)</i> виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.</p> <p>Оцінка <i>добре (В)</i> виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.</p> <p>Оцінка <i>добре (С)</i> виставляється студенту, який повністю розкрив</p>	

теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка *задовільно (D)* виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка *задовільно (E)* виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка *незадовільно (FX)* виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка *незадовільно (F)* виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал з дисципліни «Глобалістика»; вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає. Прогнозує і передбачає подальший хід явища, описує можливі наслідки, результати, що впливають з наявних даних. У студента не виникає труднощів при відповідях на видозмінені завдання. Він вільно справляється і класифікаціями, термінами та іншими видами застосування знань, показує знайомство з навчальною літературою, правильно обґрунтовує прийняті рішення, володіє різнобічними навичками і прийомами виконання практичних завдань.
82-89	Твердо знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його. Не допускає суттєвих неточностей у відповідях на питання, правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних питань і задач, впевнено володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання, коректно становлює причинно-наслідкові зв'язки.
74-81	Знає програмний матеріал, грамотно й по суті викладає його, але допускає деякі неточності під час відповіді; правильно застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і задач, володіє необхідними навичками і прийомами їх виконання. Самостійно відтворює знання з елементами перетворення. Застосовує їх у видозмінених, але близькій до типової ситуації, однак потребує допомоги викладача. Дає свою власну інтерпретацію матеріалу (пояснення, короткий викл). Уміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

	64-73	Має знання лише основного матеріалу, але не засвоїв його окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушення послідовності у викладі програмного матеріалу і відчуває утруднення при виконанні практичних робіт і розв'язанні задач.
	60-63	Самостійно відтворює інформацію та застосовує її у типовій ситуації, але при цьому виявляє невпевненість у своїх діях. На основі фактів робить висновки, але за допомогою викладача. При виконанні практичних завдань намагається зробити звіт про виконані дії.
	35-59	Не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки; не володіє у достатньому обсязі поняттєво-термінологічним апаратом науки; невпевнено, із помилками виконує практичні завдання; не вміє наводити приклади та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; відтворює інформацію лише на основі підказки викладача.
	1-34	Має загальне уявлення про навчальну дисципліну, знання програмного матеріалу носить фрагментарний характер, не може вирішити практичних завдань.
Підсумковий контроль, форма	Іспит в усній формі.	
Зміст курсу	<p>Тема 1. Глобалізація як історичне явище і феномен. Предмет, структура і зміст дисципліни «Глобалістика». Сучасні концепції та парадигми глобалістики і глобалізації економічного та соціального розвитку, їх еволюція. Теоретичні та методологічні проблеми сучасної глобалістики. Тенденції глобалізму і альтернатива вокалізму в сучасній світовій економіці та у процесах розвитку. Світовий розвиток і проблеми нової людини.</p> <p>Тема 2. Цивілізаційний виміри глобального розвитку. Поняття цивілізації та цивілізаційних основ розвитку суспільства Природа і структура цивілізацій. Сучасна цивілізація та її технологічні характеристики. Техніка і цивілізація. Проблема кризи цивілізації та вибору шляхів виходу з неї.</p> <p>Тема 3. Глобальна економічна трансформація і міжнародна економічна інтеграція. Глобальні економічні трансформації, оцінка міжнародних стратегій трансформації та розвитку. Глобальні трансформації і стратегії міжнародної економічної інтеграції. Проблеми глобальних системних трансформацій і міжнародної економічної безпеки. Інтеграція України в систему міжнародних економічних організацій як фактор розвитку міжнародної економічної інтеграції.</p> <p>Тема 4. Демографічні, екологічні та гендерні виклики глобалізації Вплив глобалізації на динаміку і демографічну структуру світового населення. Міжнародна міграція: тенденції та форми прояву. Світова організація здоров'я. Проблеми екології у глобалізованому світі. Гендерний аспект глобалізації.</p> <p>Тема 5. Глобалізація інформаційних процесів — новий феномен розвитку засобів масової комунікації. Глобалізація засобів масової комунікації (ЗМК) та процес її осмислення. Вплив науково-технічних трансформацій на розвиток систем масової комунікації. Структурні трансформації медіа-індустрії. Політика міжнародних урядових організацій у галузі масової комунікації. Діяльність неурядових</p>	

	<p>організацій у галузі масової комунікації. Проблеми входження України в європейський і світовий масово-комунікативний простір.</p> <p>Тема 6. Культура у просторі глобалізації. Особливості культурної глобалізації. Культурна ідентичність у добу глобалізації. Мультикультуралізм. Глобалізація науки та глобалізація освіти. Стратегії виживання (І.Кант, Ч. Сноу, А. Д. Сахаров, В. І Вернадський, Е. Фромм та інші).</p> <p>Тема 7. Антропологічний вимір контексту глобалізаційних процесів Людське буття у третьому тисячолітті. Людський інтелект та духовність на тлі тисячоліть. Трансформація стратегій соціального інтелекту. Колізії демократичного плюралізму та проблема індивідуальності. Нове бачення людини в Універсумі.</p> <p>Тема 8. Україна в системі координат глобалізаційного світу. Цивілізаційна складова глобальних процесів в Україні. Історичні та культурні традиції України у світлі глобальних трансформацій. Етносоціальні ідеали і реалії глобалізації: світовий та український досвід.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бойко О. П. Глобалістика : навч. посіб. / О. П. Бойко. – Суми : СумДУ, 2018. – 79 с. 2. Внучко С. М. Політична глобалістика : навч. посіб. / С. М. Внучко. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2017. – 383 с. 3. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ Імені Івана Франка, 2014 – 348 с. 4. Дністрянський М.С.Геополітика: Навчальний посібник. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. <p>Допоміжна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Західноєвропейська філософія ХІХ-ХХ ст.: Навчальний посібник / Відп. ред. проф. В.М. Вандишев. – Суми: Вид-во СумДУ, 2010. – 152 с. 2. Суліма Є. М. Глобалістика : підручник / Є. М. Суліма, М. А. Шепелев. – К. : Вища шк., 2010. – 544 с. 3. Книш М. Політико-географічна глобалістика : навч. посіб. / М. Книш, Л. Котик. – Львів : Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2014. – 484 с. 4.Коваленко Ю. М. Фінансова глобалістика: теоретико- методологічні засади / Ю. М. Коваленко // Ефективна економіка. – 2015. – № 2. <p>Інтернет-ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індекс глобалізації КОФ (KOF Index of Globalization). – Режим доступу: http://globalization.kof.ethz.ch/ 2. Лекція Дем'янчук О.І. «Глобалізація, економічний розвиток та глобальні проблеми». – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=C5iAYDYjESQ 3. Globalization 101. – Access mode: http://www.global-workforce.globalization101.org/ 4. Globalizacja - demokracja - wspóczesne społeczeństwa. Wykład prof. Edmunda Wnuka-Lipińskiego o globalizacji i demokracji, Collegium Civitas, 28 marca 2010 r. – Access mode: https://www.youtube.com/watch?v=BXItaQAMETI 5. Professor Roland Robertson «Globalisation theory and its future direction» at City West Campus, Wednesday 29 June 2013. – Access

	<p>mode: https://www.youtube.com/watch?v=c8ExzvPUHXM</p> <p>6. Tony Hopkins: “The History of Globalization and the Globalization of History”. – Access mode: http://www.youtube.com/watch?v=bRHJ9tmctjI</p> <p>7. The three Waves of Globalization. – Access mode: https://www.youtube.com/watch?v=z87NHrGd9aA</p>
<p>Питання для підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Поняття, предмет та об’єкт глобалістики. 2. Поняття та сутність глобалізації. 3. Глобальні проблеми. Види та систематизація глобальних проблем. 4. Характерні ознаки глобалізації та їх характеристика. 5. Сутність глобалізації. Політична глобалізація. 6. Сутність глобалізації. Економічна глобалізація. 7. Передумови формування глобалістики. 8. Теоретичні основи глобалістики. 9. Системно-синергетичний підхід дослідження глобалізаційних проблем. 10. Мета глобалістики як науки. 11. Системність та багатовимірність глобалізації. 12. Глобальна інтеграція як сучасна форма взаємодії наук. 13. Глобалізація як суперечлива єдність організації і самоорганізації. 14. Перспективи сучасної цивілізації в умовах глобалізації. 15. Лінійно-прогресистська методологія аналізу глобалізаційних трансформацій. 16. Методологічні прогнози динаміки глобалізації. 17. Поняття та сутність глобалізму. 18. Основні підходи дослідження глобалізаційних процесів та їх характеристика. 19. Політична глобалізація і національний суверенітет. 20. Світові школи глобалістики та їх концептуальні позиції. 21. Теоретико-методологічні позиції гіперглобалістів. 22. Теоретико-методологічні позиції скептиків. 23. Теоретико-методологічні позиції трансформаціоністів. 24. Методологічні позиції вітчизняних учених у дослідженні глобалізаційних процесів. 25. Культурологічний та цивілізаційний підходи до дослідження глобалізаційних процесів. 26. Роль культури в процесі глобалізації. 27. Тенденції глобалізації. 28. Універсальний характер глобальних трансформаційних змін. 29. Глокалізація як форма глобальних трансформацій. 30. Інформаційне суспільство. Проблеми і ризики інформаційної епохи. 31. Глобалізація, глобальні проблеми, глобалістика. 32. Етапи глобалізації. Постглобалізаційний період розвитку цивілізації. 33. Види, сутність, характеристика глобальних проблем. 34. Глобальне прогнозування. Види та значення глобального прогнозування. 35. Проблеми та тенденції розвитку глобальної соціоєкосистеми. 36. Демографічні тенденції сучасності. Демографічна ситуація в Україні.

37. Характеристика процесу гібридизації культур. Діалог культур. Полілог культур.
38. Тероризм як глобальна проблема сучасності. Правова основа боротьби з міжнародним тероризмом.
39. Держава в процесі глобальних трансформаційних змін.
40. Глобальне громадянське суспільство та його ознаки.
41. Проблеми становлення громадянського суспільства в Україні.
42. Трансформація права в умовах глобалізації. Тенденції трансформації права.
43. Характер транснаціональних загроз і викликів. Транснаціональна злочинність. Кіберзлочинність.
44. Політичні партії в умовах глобальних трансформаційних змін. Політичні партії в Україні.
45. Людина в умовах глобальних трансформацій сучасності. Самоідентифікація соціуму.
46. Трансформація інституту сім'ї в умовах глобалізації.
47. Глобалізація культури і культура глобалізації.
48. Глобалізація і фрагментація. Співвідношення глобального і локального.
49. Демократія в умовах глобалізації. Характеристика концепцій демократичного розвитку.
50. Антиглобалізм (альтерглобалізм) як соціальне явище. Сили та учасники антиглобалістського руху.
51. Суверенітет держав та особливості формування нового світоустрою.
52. Альтернативні моделі сучасної глобалізації. Глобалізація з «людським обличчям».
53. Нація в умовах ідентифікації глобального світу. Національна держава. Національна мова.
54. Соціально-економічна нерівність в умовах глобального розвитку. Соціалізація глобалізації.
55. Глобалізація і енергетичні проблеми. Енергосфера як фактор людського розвитку.
56. Масова культура і контркультура в умовах глобалізації. Культурна політика та її значення.
57. Суперечливість як ознака глобалізаційного розвитку.
58. Освіта і наука в умовах глобалізації. Зміни умов у сфері освіти в Україні.
59. Сучасна політична глобалізація. Джерела та рушійні сили сучасної політичної глобалізації.
60. Глобалізація і національна безпека. Забезпечення безпеки процесу глобалізації.
61. Сталий розвиток. Глобалізація і перехід до сталого розвитку.
62. Поняття, зміст та характеристика сталого розвитку в сучасних умовах.
63. Глобальне управління в системі парадигми цивілізаційного розвитку. Проблеми формування системи глобального управління.
64. Показник ВВП на душу населення як індикатор соціально-економічної нерівності.
65. Ідентифікація глобалізації як проблема сучасності.
66. Етапи осмислення процесу глобалізації.
67. Багатовимірність процесу глобалізації та системність його

	<p>дослідження.</p> <p>68.Принципи та закономірності глобалістики.</p> <p>69.Правила глобалістики та їх характеристика.</p> <p>70.Біосфера. Ноосфера. Ноосферний етап розвитку глобальної соціоекосистеми.</p> <p>71.Основні підходи до дослідження глобалізаційного процесу та їх характеристика.</p> <p>72.Міграційні процеси в умовах глобалізації. Трудова міграція. Міграційна політика держави в сучасних умовах.</p> <p>73.Глобалізація і свідомість людини. Планетарна свідомість.</p> <p>74.Глобалізація. Вестернізація. Американізація.</p> <p>75.Соціально-філософський вимір глобалізації.</p> <p>76.Регіоналізація глобального світопростору та перспективи її становлення.</p> <p>77.Понятійний апарат глобалістики – аксіоми, поняття, терміни.</p> <p>78.Етапи розвитку глобалістики.</p> <p>79.Глобальні проблеми як фактор посилення взаємозалежності світу.</p> <p>80.Головні напрями політичної стратегії вирішення глобальних проблем (політичні реформи; науково-технічна політика).</p>
--	--